

ОБСЕБВАЩ, ВЛЕДЕНЯВАЩ И РАЗТЪРСТВАЩ ПСИХОТРИЛЪР

ЛАРШ КЕПЛЕР

ПЯСЪЧНИЯ
ЧОВЕК

enthusiast

ЛАРШ КЕПЛЕР

ПЯСЪЧНИЯ ЧОВЕК

Превод от английски
Антоанета Дончева-Стаматова

enthusia**st**

София, 2019

Lars Kepler
Sandmannen – Joona Linna #4
Copyright © Lars Kepler, 2012
English translation copyright © Neil Smith, 2014
Published in the Bulgarian language by arrangement with
the Salomonsson Agency.

Ларш Кеплер
ПЯСЪЧНИЯ ЧОВЕК

- © Антоанета Дончева-Стаматова, превод, 2019
- © Живко Петров, дизайн на корицата, 2019
- © „Алто комюникейшънс енд пбблишинг“ ООД, 2019

Enthusiast

Запазена марка на „Алто комюникейшънс енд пбблишинг“ ООД
ISBN 978-619-164-299-1

Среднощен мрак. Снежна виелица се носи откъм морето. По високия железопътен мост към Стокхолм върви млад мъж. Лицето му е бледо като замъглено стъкло. Дънките му са вкоравени от замръзнала кръв. Крачи между релсите, пристъпвайки от траверса на траверса. На петдесет метра под него, като хвърлено върху морето платно, се мержелее лед. Снежно одеяло обгръща дърветата наоколо. Около лампите на огромния кран за разтоварване на контейнери, далече под моста, се вихрят снежинки, нефтените танкери в пристанището са само бледи силиуети под бялата пелена.

От лявата ръка на мъжа, някъде под лакътя капе кръв и се стича между пръстите му.

Релсите запяват. Нощният влак приближава към двукилометровия железопътен мост.

Младият мъж се олюлява, присяда за миг на релсите, но после пак се изправя на крака и продължава да крачи напред.

Пред влака се носят снежни вихрушки и ограничават значително видимостта. Едва когато локомотивът достига средата на моста, машинистът зърва мъжа на релсите. Надува рязко свирката. Човекът пред него се олюлява, но миг преди да падне, прави голяма крачка вляво, прехвърля се на съседните релси и се вкопчва в разклатения парапет.

Дрехите му плющят от мощната струя на преминаващия край него влак. Мостът се тресе под краката му. Закован на място, той стои с широко отворени очи, стиснал здраво металния парапет.

А наоколо само снежна виелица и всепоглъщащ мрак.

Младият мъж се нарича Микаел Колер-Фрост. Изчезнал преди тринайсет години, шест години по-късно обявен официално за мъртъв.

ИСТОМАНЕНАТА ПОРТА СЕ ХЛОПВА ТЕЖКО зад новия лекар. Звукът отеква по спираловидната стълба. После всичко внезапно замлъква и по гърба на Андерш Рьон пролазват тръпки.

Днес е първият му работен ден в строго охраняваното отделение по съдебна психиатрия към Льовенстрьомската болница.

От тринайсет години насам недостъпният бункер е дом за застаряващия Юрек Валтер.

Младият лекар не знае особено много за своя пациент. Известна му е само неговата диагноза – шизофрения от недиференциран тип. Хаотично мислене. Повторяема остра психоза с ератични*, изключително бурни епизоди.

Андерш представя на входа служебния си пропуск и докато охраната отваря първата стоманена врата на бункера, той отива до своето шкафче и оставя в него мобилния си телефон и ключа за външния портал. После прекрачва прага и преди да се насочи към втората врата, изчаква първата да се затвори зад гърба му. След звуковия сигнал надзорителите отварят втората врата. Младият лекар минава и тръгва по коридора в посока служебната стая на строго охраняваното отделение.

Главният лекар Роланд Бролин е набит мъж в средата на петдесетте, с отпуснати рамене и ниско подстригана коса. Пуши под вентилатора на отдушника в кухнята и разлиства

* Ератичен – изменчив, непостоянен, неконцентриран, нестабилен. – Бел. ред.

статия за огромната пропаст в заплащането на мъжете и жените, работещи в сферата на здравеопазването.

– Юрек Валтер никога не трябва да остава насаме с наш служител – казва той. – Забранено му е да се среща и с други пациенти. Няма право на посещения, не му е позволено да излиза на двора за разходки. Никога не трябва да...

– Никога? – прекъсва го Андерш. – Надявам се, че принципната политика на отделението не е...

– Не е! – срязва го остро Роланд.

– И какво всъщност е сторил този човек?

– Все хубави неща – промърморва през зъби Роланд и се насочва към коридора.

Въпреки че Юрек Валтер е най-жестокият сред всички серийни убийци в шведската история, той е напълно непознат за обществото. Някога делата срещу него във Върховния и Апелативния съд се бяха провеждали при затворени врата. После всички папки по тях бяха засекретени.

Андерш и Роланд минават през още една строго охранявана врата. Млада жена с татуирани ръце и пиърсинг на бузите им намига и весело подхвърля:

– И да се върнете с пълен комплект крайници!

– Не ѝ се връзвай! – прошепва успокоително главният лекар на младия си колега.

– Юрек Валтер всъщност е незлоблив старец. Не оказва никаква съпротива, дори не повишава глас. Но правилото ни за него е никой да не влиза в килията му. За съжаление нощната охрана Лефе забелязал, че Валтер си е направил нещо като нож и го е скрил под дюшека си, така че ние трябва да го конфискуваме.

– Как по-точно? – пита Андерш.

– Като нарушим правилото.

– Ще влезем в килията на Юрек?!? – възкликва младият лекар.

– Не ние – *ти* ще влезеш. И любезно ще го помолиш да предаде ножа си.

– *Аз* ще вляза? – ококорва се Андерш.

Роланд се изсвива с глас и после обяснява – ще се престо-
рят, че поставят на пациента обичайната инжекция „Риспери-
дон“, но всъщност ще му бият свръхдоза „Зипадера“*.

Главният лекар прокарва картата си през поредния четец и
набира някакъв код. Чува се сигнал и ключалката на охранителната
врата прищраква.

– Чакай малко! – подвиква той към младия си колега и му
поднася кутийка с жълти тапи за уши.

– За какво са ми? – пита Андерш.

– Юрек Валтер ще започне да ти говори. Доста спокойно,
вероятно напълно смислено – отвърща мрачно Роланд Бро-
лин. – Ще те убеди да направиш неща, за които много ще съ-
жаляваш. Ти ще излезеш от килията му, но неговите думи от
главата ти – не. Няма да те оставят на мира и по-късно тази
вечер. Докато се връщаш към вкъщи, ще завъртиш рязко во-
лана на колата си към насрещното движение и ще се блъснеш
челно в някой камион. Или преди да отидеш да вземеш хла-
пето от предучилищна, ще се отбиеш в железарския магазин
за брадва.

– Трябва ли да се чувствам уплашен? – усмихва се Ан-
дерш, но за всеки случай взема две тапи за уши и ги пуска в
джоба си.

– Не е задължително, но да се надяваме, че ще бъдеш пред-
пазлив – отвърща Роланд.

Андерш Рьон не се счита за човек с късмет. Но когато
беше зърнал в онова медицинско списание обявата за ра-
бота на пълен щат в Льовенстрьомската болница, се беше
изпълнил с добро усещане. Болницата се намираще само на
двайсет минути път с кола от неговия дом и имаше голя-
ма вероятност да го назначат на постоянен трудов договор.
След задължителния стаж в болницата в Скараборг и здрав-
ния център в Худинге му се беше наложило да се задоволява

* „Risperidone“, „Zypadhera“ – марки атипични антипсихотични лекар-
ства, използвани в терапията на шизофренията и като стабилизатори на на-
строението при биполарно афективно разстройство. – Бел. ред.

с временни позиции в регионалната клиника към болницата „Санкт Сигфрид“. Но дългото шофиране до Векшьо и разпокъсаното работно време се бяха оказали много трудни за съвместяване с аутизма на Агнес и работата на Петра в Отдела по поддръжка на парковете и местата за забавление към общината.

Само преди две седмици Андерш и Петра бяха седели на масата в кухнята и се бяха чудили какво ще правят отгук нататък.

– Не можем да продължаваме така – каза той.

– Но какъв избор имаме? – прошепна тя.

– Не знам – промърмори той, докато триеше сълзите от бузите ѝ.

Помощник-учителката на Агнес в предучилищната им беше съобщила, че дъщеря им е имала много труден ден. Отказала да остави чашата си с мляко и другите деца започнали да ѝ се присмиват. Не могла да приеме, че почивката е свършила, защото баща ѝ не дошъл да я вземе в обичайния час. А той беше тръгнал навреме от Векшьо, но беше успял да стигне до предучилищната чак в шест часа. Когато Андерш влезе в трапезарията на детската градина, завари Агнес все така стиснала здраво в ръце чашата си с мляко.

Когато се прибраха у дома, момиченцето влезе в стаята си, впери очи в стената до кукленската къщичка и започна да пляска с ръце по типичния си интровертен начин. Никой нямаше представа какво точно виждаше тя там, но Агнес твърдеше, че започвали да се появяват сиви пръчици и тя била принудена да ги брои, за да ги прогони. Правеше това, когато беше особено неспокойна. Обикновено десет минути ѝ бяха достатъчни, но през онази вечер тя беше седяла вторачена в стената в продължение на повече от четири часа, докато родителите ѝ намерят начин да я убедят да си легне.

2 ПОСЛЕДНАТА ОХРАНИТЕЛНА ВРАТА се затваря и двамата лекари поемат по коридора към килиите с изолаторите. Рамката на количката, с която разнасят храната на пациентите, е оставила дълбока вдлъбнатина в релефните тапети на стените.

Роланд прибира пропуска си и пуска пред себе си своя млад колега. След няколко крачки Андерш се озовава пред тежката метална врата, която е тяхната крайна цел.

През бронираното прозорче на вратата се вижда мъж, седящ на пластмасов стол. Облечен е в дънки и дънкова риза. Гладко обръснат, със забележително спокойни очи. Бръчките, обсипващи бледото му лице, приличат на напуканата глина на дъното на пресъхнала река.

Юрек Валтер беше признат за виновен за две убийства и един опит за убийство, но следствието разполагаше с предостатъчно убедителни доказателства, свързващи го с още деветнайсет.

Преди тринайсет години той беше хванат на местопрестъплението в гората Лил-Ян на остров Дюргорден в Стокхолм да бутна насилствено петдесетгодишна жена в ковчег под земята. Тя била държана в този дървен сандък близо две години, но още дишала. Жената била претърпяла какви ли не травми – била станала кожа и кости от недохранване, мускулите ѝ били атрофирали, цялата била покрита с дълбоки рани от натиска на капака на ковчеза и от измръзване, имала тежко мозъчно увреждане. Ако полицията не беше успяла да проследи Юрек Валтер до това място и да го арестува, той може би щеше да продължава да вилнее и до ден днешен.

Сега Роланд вади от джоба си три стъклени шишенца с жълт прах, добавя във всяко от тях физиологичен разтвор, разклаща ги добре и накрая изтегля последователно съдържанието им в спринцовка.

Слага си тапите за уши и повдига лоста на вратичката в отвора за наблюдение на килията. Със скърцане на метал в метал малката вратичка в голямата врата се отваря. Откъм килията ги удря тежка, застояла миризма на бетон и прах.

С безстрастен глас главният лекар съобщава на Юрек Валтер, че е време за инжекцията.

Мъжът повдига брадичка, изправя се тихо от стола си, поглежда към вратичката и докато се приближава, започва да разкопчава ризата си.

– Съблечи се на място! – заповядва Роланд.

Юрек прави крачка напред и главният лекар бързо хлопва вратичката. Пациентът спира на място, както му е заповядано, разкопчава и последното копче на ризата си и я оставя да се свлече на пода.

Тялото му подсказва, че някога е било в добра форма, но сега мускулите му са отпуснати и сбръчканата кожа около тях виси.

Роланд Бролин отново отваря вратичката. Юрек се приближава и подава възлестата си ръка.

Андерш Ръон натърква участъка над лакътя му със спирт. Главният лекар забива иглата на спринцовката в омекналия мускул и натиска буталото. Вкарва течността бързо, прекалено бързо. Ръката на Юрек потрепва изненадано, но не се отдръпва. Пациентът чака да му бъде дадено разрешение. Накрая Роланд кимва, бързо затваря вратичката, залоства я, измъква тапите си за уши и се усмихва нервно на себе си. После надниква през бронираното стъкло.

Юрек залита неуверено към леглото. Когато стига до него, спира и сяда.

Внезапно извърща очи към вратата и поглежда право към лекарите. Роланд изпуска спринцовката.

Опитва се да я хване, но тя се претъркулва по коридора.

Андерш му се притичва на помощ и я вдига от пода, а когато двамата се обръщат отново към килията, виждат, че вътрешността на бронираното стъкло е замъглена. Юрек Валтер е издишал върху него и е написал с пръст една дума: „Юна“.

– Какво означава това? – смотолевя младият лекар.

– Написал е „Юна“.

– Виждам, но какво значи това, за бога?!

Когато стъклото се избистря, двамата установяват, че

Юрек Валтер продължава да си седи на леглото така, сякаш изобщо не е помръдвал. Поглежда към мястото на ръката си, където му е поставена инжекцията, разтрива внимателно мускула и после пак извързва очи към тях.

– Не значи ли нещо специално? – настоява Андерш.

– Не.

Внезапно откъм другата страна на тежката метална врата до тях достига първичен животински рев. Юрек Валтер се е свлякъл на пода, стои на колене и пиши. Жилите на врата му са набъбнали, вените са като морски въжета.

– Колко всъщност му сложи? – пита Андерш Ръон.

Юрек подбелва очи. Протяга ръка напред, за да се подпре, опъва крак назад, но накрая губи равновесие и се прекатурва по гръб. Главата му се удря в масичката до леглото. Нов рев. Силни спазми разтърсват тялото му.

– Господи! – прошепва Андерш.

Юрек се отпуска на пода, краката му неконтролируемо подритват. Прехапва език и от устата му рухва кръв, която започва да багри гърдите му. Лежи по гръб и едва успява да си поеме дъх.

– Какво ще правим, ако умре? – пита младият лекар.

– Ще го кремираме – отговаря началникът му.

Юрек отново получава спазми. Цялото му тяло се тресе, ръцете му се мятат във всички посоки – докато внезапно не застават.

Роланд Бролин поглежда часовника си. Ручейчета пот се стичат от челото по бузите му.

Юрек Валтер изскимтява, претъркулва се настрани и се опитва да се изправи, но не успява.

– След две минути можеш да влизаш – съобщава Роланд.

– Наистина ли трябва да вляза там? – възкликва Андерш.

– Съвсем скоро той ще бъде напълно безобиден.

Юрек пълзи на четири крака из килията си. От устата му се стича кървава слюнка. Залита, забавя движенията си, свлича се безжизнено на пода и се вцепенява.

ЗАНДЕРШ ПОГЛЕЖДА ПРЕЗ ДЕБЕЛОТО БРОНИРАНО прозорче на килията. От десетина минути насам Юрек Валтер лежи неподвижно на пода. Спазмите в мускулите му постепенно отшумяват и тялото му се отпуска напълно.

Роланд вади от джоба си ключ, пъха го в ключалката, но преди да го завърти, спира и пак надниква за всеки случай през прозорчето.

Накрая промърморва:

– Заповядай! Забавлявай се!

– Ами ако се събуди? – пита уплашено Андерш. – Какво правим тогава?

– Не трябва да се буди!

Главният лекар отключва и Андерш влиза. Вратата зад гърба му се хлопва и ключалката шраква. В килията вони на пот и на още нещо. Но какво? Да, остра миризма на оцет. Юрек Валтер лежи абсолютно неподвижно, дишането му е едва забележимо.

Макар да е наясно, че пациентът е в безсъзнание, Андерш се старае да се държи на разумна дистанция от него.

Акустиката в това помещение е странна, клаустрофобична, като че ли звуците следват движенията твърде бързо.

С всяка негова стъпка напред лекарската му престилка тихо прошумолява.

Дишането на Юрек става по-учестено.

Кранът на мивката капе.

Андерш стига до леглото, поглежда предпазливо към Юрек и коленичи. Докато се привежда и се опитва да надникне под монтираното към стената легло, с периферното си зрение забелязва, че Роланд го гледа напрегнато от другата страна на бронираното стъкло.

На пода няма нищо.

Андерш отново хвърля поглед към Юрек и ляга на пода.

Не може да продължава да наблюдава затворника. Трябва да му обърне гръб, за да потърси ножа.

Под леглото не е особено светло. Около стената играят кълба прах.

Андерш не може да се отърве от усещането, че Юрек Валтер е отворил очи.

Вижда нещо втъкнато между дървените дъски на леглото и дюшека, но не е сигурен какво е.

Протяга ръка, но не успява да го достигне. Налага се да легне по гръб и да се пъхне право под леглото. Там е толкова тясно, че Андерш изобщо не може да обърне глава към пациента. Плъзга се още по-навътре. С всяко поемане на дъх рамката на неподвижното легло сякаш се впива в ребрата му. Пръстите му опипват всеки ръб и всяка пролука. Трябва да се издърпа още малко към стената. Коляното му се удря в една от дъските. Издухва кълбо прах от лицето си и продължава претърсването.

Внезапно в килията се чува някакво тупване. Но Андерш не може да се обърне и да погледне. Просто застива под леглото и се ослушва. Собственото му дишане обаче е толкова учестено, че не успява да различи никакъв друг звук.

Предпазливо протяга ръка, докосва търсения предмет с пръсти, опипва го и бръква малко по-навътре, за да го измъкне.

Юрек си е направил къс нож с добре наточено острие от парче стоманен перваз.

– Побързай! – подвиква Роланд Бролин откъм отвора във вратата.

Андерш се опитва да се измъкне изпод леглото и одрасква бузата си.

И после не може да помръдне ни напред, ни назад. Престилката му се е заклешила между дъските и няма начин да бъде измъкната.

Струва му се, че откъм мястото, където лежи Юрек, се чува тътрене на крака.

А може и да си въобразява.

Андерш дърпа с всички сили престилката си. Шевовете се опъват, но не се късат. В този момент той си дава сметка, че за да се освободи, ще се наложи да се плъзне за миг обратно назад.

– Какво правиш, за бога? – провиква се с треперещ глас Роланд.

Вратичката в отвора за наблюдение на килията се трясва, резето пада.

Андерш вижда, че един от джобовете на лекарската му прес-тилка се е закачил за изсочила от дюшека пружина. Откача го бързо, затаява дъх и започва да се измъква. Обзема го нарастваща паника. Одрасква стомаха и коляното си, но се хваща здраво с една ръка за ръба на леглото и се плъзва навън.

Завърта се задъхано по корем и се изправя несигурно на крака, стиснал здраво ножа в едната си ръка.

Юрек лежи на една страна, с едно полуотворено насън око, невиждащо втренчено напред.

Андерш хуква към вратата. Среща тревожния поглед на шефа си през бронираното стъкло и се опитва да се усмихне, но не успява да скрие страха от гласа си, когато изрича:

– Отворете!

Но Роланд Бролин отваря само малката вратичка и казва:

– Първо ми дай ножа!

Андерш го поглежда озадачено, но все пак му подава самоделното оръжие на пациента.

– Намерил си и още нещо – казва главният лекар.

– Не съм – отвръща Андерш и поглежда през рамо към Юрек.

– Писмо.

– Нямахме нищо друго.

Юрек започва да се върти на пода в килията. Дишането му става хрипливо.

– Претърси му джобовете! – нарежда главният лекар.

– Защо?

– Защото провеждаме обиск!

Андерш се обръща и се приближава предпазливо към Юрек Валтер. Очите на пациента са отново затворени, но по набразденото му лице са избили капчици пот.

Макар и неохотно, младият лекар се привежда и бръква в един от джобовете му. Дънковата риза се опъва по раменете

на Юрек и той тихо простенва. В задното джобче на дънките му има пластмасово гребенче.

С треперещи ръце Андерш претърсва и останалите джобове. От върха на носа му капе пот. Налага му се непрекъснато да примигва, за да прогони потта от очите си.

Юрек разтваря пръстите на едната си ръка и после ги свиwa. Няколко пъти.

В джобовете му няма нищо друго.

В далечината се чува алармен сигнал и Андерш се обръща по посока на прозорчето във вратата. Невъзможно му е да види дали Роланд Бролин е от другата страна – отражението на лампата на тавана в килията проблясва като сивкаво слънце върху бронираното стъкло.

Крайно време е да се маха отгук.

Тази работа се проточи твърде дълго.

Андерш се изправя на крака и хуква към вратата. Роланд не се вижда никъде.

Дишането на Юрек Валтер изведнъж става задъхано – като на дете, сънуващо кошмар.

Андерш започва да удря с юмрук по вратата. Но дебелият метал сякаш поглъща звука.

Той продължава да удря. Пак никакъв звук. И пак нищо не се случва. Накрая той почуква по стъклото с венчалната си халка и точно в този момент забелязва как по страничната стена се издига сянка.

По гърба на Андерш пролазват студени тръпки и плъзват към ръцете му. Обръща се с разгуптяно сърце. Вижда, че Юрек Валтер се е изправил до седнало положение на пода. Лицето му е безизразно, бледите му очи са вперени право напред. Все още стичащата се от устата му кръв придава странна червенина на устните му.

Ларш Кеплер
ПЯСЪЧНИЯ ЧОВЕК

Превод *Антоанета Дончева-Стаматова*

Редактор *Райчо Ангелов*

Отговорен редактор *Мария Чунчева*

Художник *Живко Петров*

Коректор *Людмила Стефанова*

Предпечат *Лиляна Карагьозова*

Шведска. Първо издание

Формат 60 × 90/16

Печатни коли 25,75

ISBN 978-619-164-299-1

Издава

enthusiast

Запазена марка

на „Алто комуникайшънс енд пбблишинг“ ООД

София, ул. „Кракра“ № 20

тел. 02/ 943 87 16

e-mail: office@enthusiast.bg

Книгите на „Ентусиаст“ може да закупите
от www.bookstore.enthusiast.bg

www.bookstore.enthusiast.bg

Печат АЛИАНС ПРИНТ

През една студена зимна нощ мъж е открит до железопътен мост в Стокхолм. Той страда от хипотермия и от легионерска болест. В болницата, където е хоспитализиран, откриват, че според регистрите човекът е мъртъв от повече от седем години. Смята се, че е бил една от жертвите на известния сериен убиец Юрек Валтер, арестуван преди години от инспектор Юна Лина и осъден на доживотна изолация в психиатрична клиника. И докато Лина разследва къде е бил „мъртвият“ през всички тези години, някои неочаквани доказателства принуждават полицията да отвори едно от „студените“ досиета. Опасността е неизбежна и някой трябва да влезе под кожата и в ума на серийния убиец. И то бързо. Преди да е станало твърде късно.

Четвъртата книга от серията за разследванията на Юна Лина „Пясъчния човек“ е зловеща и пълна със смразяващи кръвта детайли. Романът за пореден път разкрива невероятния талант на творческия тандем, стоящ зад името Ларш Кеплер, да създава оригинални и мрачни сюжети, които владеят съзнанието на читателите дълго след като са стигнали до невероятната развръзка.

„Сензационно! Сякаш отново се срещате с Ханибал Лектър.“
Лий Чайлд

www.enthusiastr.bg

9 786191 642991 >

Цена 20 лв.